T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
ESAS NO : 2019 / 335
KARAR NO : 2019 / 363
KARAR TR : 20.5.2019

ÖZET : Karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : E.Turizm Tic. ve San.A.Ş.
Vekilleri : Av.N. Ö., Av.S. H. K.
Davalı : 1-İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av.N. Ö. E.
2-Beykoz Belediye Başkanlığı
Vekili : Av.S. K.

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde; müvekkili şirketin "İ." markası altında araç kiralama işi ile iştigal ettiğini, şirkete ait 34 ... 6439 plaka sayılı aracın 14.1.2016 tarihinde 3.Cadde üzerinde seyir halinde iken N.B4 önüne geldiği esnada B4 önünde açık bulunan yol içindeki mazgala, aracının alt kısımlarının çarpması sonucunda trafik kazası meydana geldiğini, meydana gelen kazada araçta oluşan hasar bedelinin 2.451,55 TL olduğunu; kazaya, mazgalı açık bırakan, yolun bakım ve onarımından sorumlu kuruluşun; üzerine düşen yükümlülüğü ihmal ettiğinden, 2918 Sayılı Kanunu'nun 7. maddesini ihlal etmiş bulunduğundan hasara sebebiyet verdiğini; meydana gelen hasarın tahsili için davalı idareye başvurulmuş ise de, talebin reddedildiğini ifade ederek; fazlaya dair hakları saklı kalmak kaydıyla; 2.451,55-TL zararının kaza tarihinden itibaren T.C. Merkez Bankası reeskont faiz oranı ile birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 8.İDARE MAHKEMESİ: 15.8.2017 gün ve E:2017/1515, K:2017/1690 sayı ile, "(…)2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1., "Kapsam" başlıklı 2., 10., 19/01/2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. ve Geçici 21.maddesine yer verdikten sonra; "Diğer taraftan; Anayasa Mahkemesi 08/12/2011 gün ve E:2011/124, K:2011/160 sayılı kararı ile; "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinin birinci fikrasında, bu Kanun'dan doğan sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceği öngörülmektedir. İtiraz başvurusunda bulunan mahkeme ise idare mahkemesi olup davaya bakmakta görevli ve yetkili mahkeme değildir. Başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir" hükmüne varmıştır. 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı da bu yöndedir.

Dava dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden; davacı şirkete ait 34 HT 6439 plaka sayılı araç ile 14/01/2016 tarihinde 3. cadde üzerinde seyir halinde iken B4 önünde açık bulunan yol içindeki mazgala aracın alt kısımlarının çarpması nedeniyle meydana gelen 2.451,55-TL TL'lik maddi hasar bedelinin, sorumlu davalı idarelerin hizmet kusuruna bağlı olarak tazmin edilmesi tazmini istemiyle bakılan davanın 10.08.2017 tarihinde açıldığı anlaşılmıştır.

Olayda, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin benzer bir konuda İdare Mahkemesi'nin davaya bakmakla görevli bulunmadığı yolundaki kararları gözetildiğinde, mezkur kanun hükmünün; karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan hasar nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 13.10.2014 tarih, E.2014/871 K.2014/924 sayılı kararı ile İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Dördüncü Kurulun E:2015/2013 K:2015/19114 sayılı kararı da bu yöndedir.

Açıklanan nedenlerle; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca davanın görev yönünden reddine…" kesin olarak karar vermiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL ANADOLU 25.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 3.7.2018 gün ve E:2017/365, K:2018/185 sayı ile, "(…)Dava, trafik kazasından kaynaklanan tazminat istemine ilişkindir.

Somut olayda, davacıya ait aracın, davalı idarelerin bakım ve onarımından sorumlu bulunduğu yolda açık bırakılan mazgala çarpması sonucunda trafik kazasına maruz kaldığı ve hasara uğradığı iddiasıyla hasar bedelinin davalı idarelerden tahsili talep edilmiş olup, davada hizmet kusuruna dayanılmıştır. Kamu hizmeti görmekle yükümlü olan belediyeler kamu hizmeti sırasında verdikleri zararlardan dolayı özel hukuk hükümlerine tabi değildirler. Kamu tüzel kişilerinin yasalar tarafından kendilerine verilen görev ve yetkilerin kullanılması sırasında oluşan zararlar, niteliği itibariyle hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar olup, bu zararların tazmini amacıyla hizmet kusuruna dayalı olarak 2577 sayılı yasanın 2. maddesi hükmü uyarınca idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekmektedir. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olup mahkemece kendiliğinden dikkate alınması zorunludur. Bu itibarla davanın adli yargının yargı yolu bakımından görevsiz olması nedeniyle görevsizlik nedeniyle reddine karar verilmiş ve aşağıdaki hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1-Davanın yargı yolu nedeniyle dava şartı yokluğundan REDDİNE…" karar vermiş, istinaf yoluna başvurulması üzerine İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 8.Hukuk Dairesi: 25.10.2018 gün ve E:2018/2535, K:2018/1185 sayı ile, "(…)HMK.nın 341/2 hükmü uyarınca, miktar veya değeri üç bin Türk Lirasını geçmeyen malvarlığı davalarına ilişkin kararlar kesindir. Karar tarihi olan 2018 yılı itibariyle kesinlik sınırı 3.560-TL ye yükseltilmiştir.

Davalılar hakkında, davacı tarafından fazlaya ilişkin haklar saklı tutulmaksızın 2.451,55-TL alacak bedeli üzerinden dava açılmıştır. Bu durumda, istinaf istemine konu davanın değeri miktar itibariyle kesin olup; yasa yolu kapalı bulunmaktadır.

HMK. m. 346/1 hükmü uyarınca, miktar itibariyle ret kararının mahkemesince verilmesi gerekli ise de; temyiz merciine de aynı yetkinin tanındığı 01/06/1990 gün ve 1989/03-1990/04 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı da gözetilmek suretiyle, davacı vekili tarafından verilen istinaf dilekçesinin kararın kesin olması nedeniyle reddine karar verilmesi gerektiği düşüncesiyle;

HÜKÜM: Gerekçe uyarınca;

1-Davacı vekilinin istinaf dilekçesinin ve isteminin HMK'nın 341/2,346/1 ve 352. madde hükümleri gereğince REDDİNE…" kesin olarak karar vermiştir.

Davacı vekili tarafından, olumsuz görev uyuşmazlığının çözümü için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi talep edilmiş; dosyanın sehven gönderildiği İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 37.Hukuk Dairesi: 9.4.2019 gün ve E:2019/718 K:2019/1066 sayı ile, yanlışlıkla Dairelerine gönderildiği sonucuna ulaşıldığından dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmek üzere, yerel mahkemesine iadesine karar vermiş; Mahkemesince dosya Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 20.5.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, idari yargı dosyasının UYAP örneği ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın davalı idarece giderilmesi istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; davacı şirkete ait 34 ... 6439 plaka sayılı aracın, 14/01/2016 tarihinde 3. cadde üzerinde seyir halinde iken N.B4 önünde açık bulunan yol içindeki mazgala aracın alt kısımlarının çarpması nedeniyle 2.451,55-TL TL'lik maddi hasar meydana geldiği; hasar bedelinin, yolun bakım ve onarımından sorumlu kuruluşların üzerlerine düşen yükümlülüğü ihmal ettiğinden dolayı oluştuğu iddia edilerek, söz konusu miktarın davalılardan müştereken ve müteselsilen tazmin edilmesi istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili

kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İstanbul Anadolu 25.Asliye Hukuk Mahkemesinin 3.7.2018 gün ve E:2017/365, K:2018/185 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İstanbul Anadolu 25.Asliye Hukuk Mahkemesinin 3.7.2018 gün ve E:2017/365, K:2018/185 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 20.5.2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Nurdane
AYDIN	TUNÇ	TOPUZ